

Nr 18.

Av herr **Wallén m. fl.**, om anslag för stödjande genom lånebidrag av svensk fruktodling.

Under nu rådande förhållanden är lösningen av sådana frågor, vilka kunna tänkas verka gynnsamt för nedbringande av arbetslösheten och fördelaktigt inverka på vår handelsbalans, av största vikt.

Statistiken utvisar, att importen av frukt stegrats avsevärt under de senaste åren. Kapitalet kommer de utländska odlarna till godo, vår handelsbalans förryckes och arbetet att odla frukten undandrages de svenska arbetarna och företagarna. Så har t. ex. enbart importen av färska äpplen stegrats från år 1912 då den utgjorde 3,675 ton med ett värde av 1,102,000 kronor till 21,587 ton år 1929 med ett värde av 11,723,000 kronor.

Importen av frukter och bär visar de senaste åren en stadig stegring, med endast smärre fluktuationer, för att de senaste åren uppgå till cirka 50,000,000 kronor.

En del av denna import är visserligen nödvändig, en stor del av denna odling kunde dock räddas åt de svenska arbetarna och företagarna. Detta komme att verka i gynnsam riktning på såväl arbetslöshetsfrågan som vår handelsbalans.

Svårigheten för de svenska fruktodlarna att konkurrera med de utländska ligger oftast icke i en sämre kvalitet på den svenska frukten, snarare tvärtom. I det läge, som den svenska fruktodlingen befinner sig i dag, kan den dock icke konkurrera med den utländska på grund av för stort antal, många gånger mindervärdiga sorter i de äldre fruktträdsplanteringarna. Denna hopplösa oreda jämte bristande kännedom om de olika sorternas befruktningsförhållanden hava dels åstadkommit ojämma skördar, dels i det närmaste omöjliggjort en ordnad förpackning och försäljning.

För övrigt anse vi att då nu de tekniska förutsättningarna för ernående av gynnsamt resultat av fruktodlingen i avsevärd grad förbättrats på grund av gynnsamma resultat, som vunnits genom rationell besprutning och övrig skötsel, så förtjäna desamma att i praktiken utnyttjas. Så kan frågan om sorternas inbördes befruktningsförhållanden nu anses vara fört ett steg närmare sin lösning, vilket jämte den effektiva besprutningen nog är det mest betydelsefulla på fruktodlingens område, som under de senaste åren bragts närmare sin lösning.

Den stora frågan av i dag inom svensk fruktodling är: Hur skola ekonomiska fruktodlingar kunna anläggas; vilka produkter kunna tänkas konkurrera med den utländska frukten?

För en förstklassig sortering och förpackning har Sveriges pomologiska förening nedlagt ett energiskt arbete, delvis med statsanslag. Att detta

hittills icke mer slagit igenom beror på tvenne orsaker: ojämna skördar på grund av felaktigt sortval och obekantskap med sorterernas biologi och skötsel i allmänhet, för små kvantiteter av de olika sorterna från varje odlingscentral.

Den första fråga vi stöta på när det gäller att tillrättalägga dessa missförhållanden är den ekonomiska.

Trädgårdsmännen, som starta en egen rörelse, ha i allmänhet icke den ekonomiska ryggrad, som erfordras för att anlägga en fruktträdgård. Någon nämnvärd avkastning kan icke påräknas förrän efter 8 à 10 år. Under nuvarande förhållanden äro de tvungna att inrikta sig på grönsaker och blommor, vilka ge skörd de första åren. Härigenom uppstår lätt överproduktion.

Skall den svenska fruktodlingen bringas på fötter, erfordras statens hjälp under den tid den enskilde odlaren enbart har utgifter för sin anläggning. Under denna tid skapas dock stora nationalekonomiska värden. Staten stöder andra näringar på liknande sätt, t. ex. flygtrafiken, rederinäringen, industrien (manufakturförslagslånefonden), banker (kreditkassan av år 1922) o. s. v. Visserligen finnas de s. k. egnahemslånen m. m., närmast avsedda för det mindre jordbruket, men dessa kunna icke på något sätt finansiera anläggandet av en ekonomisk fruktodling.

Vi hava tänkt oss finansieringen för anläggandet av en ekonomisk fruktodling som följer:

I. Lån skola företrädesvis beviljas till utbildade trädgårdsmästare, som under 5 år intagit en sådan ställning inom yrket, att de kunna anses kompetenta som driftsledare. Har lånesökanden icke denna kompetens, åligger det honom att anställa en person som fyller dessa fordringar. Ledarens kompetens, liksom den lånesökande trädgårdsmannens, prövas av hushållningssällskapets trädgårdsråd, vad den anställda beträffar i samråd med S.K.T.F.

II. Den blivande fruktodlingens läge, plan till jordbearbetning, dikning, sortval o. s. v. böra vara godkända av hushållningssällskapets trädgårdsråd.

III. Ägaren förbinder sig till årlig jordbearbetning, noggrann vård av träden, erforderlig beskärning och besprutning samt, därest ett träd lider skada eller dör, dess ersättande med ett nytt.

IV. Endast s. k. prima träd från svenska trädskolor, eller uppdragna av odlaren, få planteras.

V. Fruktträdgården skall årligen inspekteras av konsulenten i länet, till dess lånet i sin helhet återburits.

Då man kan beräkna att träden börja ge en mindre skörd vid 5 års ålder, för att vid 10 år kunna räknas som bärande, föreslå vi, att lån beviljas på följande villkor:

I. För varje nyplanterat fruktträd av nedannämnda slag beviljas ett lån av 10 kronor.

II. När läge och arbetsplan äro godkända erhålles $\frac{1}{4}$, när jordbearbetningen och sortvalet äro godkända $\frac{1}{4}$, och när planteringen är klar i sin helhet det återstående.

III. Dessa villkor gälla för äpple- och päronträd av godkända sorter.

IV. Lånet löper räntefritt i 5 år, förräntas med 3.6 procent de nästkommande 5 åren, samt amorteras de följande 10 åren med 10 procent per år på det ursprungliga lånebeloppet samt fortfarande 3.6 procent på det icke inbetalta kapitalet.

Efter 20 år skall lånet vara slutbetalat.

V. Dessa lån böra även kunna beviljas retroaktivt, d. v. s. fruktträdplanteringar som verkstälts de senaste åren böra, med hänsyn tagen till den kortare tid, som återstår till bärighetsåldern, komma i åtnjutande av desamma.

VI. Minimigränsen för lån bör sättas till 100 träd och maximum till 2,000 träd tillhörande en och samma ägare.

VII. Övriga lånebestämmelser, beträffande säkerhet m. m. böra fastställas av Kungl. Maj:t.

Om man utgår ifrån att cirka 1,000 fruktodlare erhålla lånebidrag för i genomsnitt 500 fruktträd vardera, skulle medelsbehovet för ett år uppgå till 5,000,000 kronor. Då beståndet av här ifrågakommande fruktträd torde uppgå till mellan 5- à 6,000,000, skulle regelmässig förnyelse samt normal utökning av fruktträdsbeståndet härigenom möjliggöras.

Vi hemställa alltså,

att riksdagen måtte av lånemedel ställa ett belopp av 5 miljoner kronor till förfogande för stödjande av svensk fruktodling i huvudsaklig överensstämmelse med ovan angivna grunder och villkor.

Stockholm den 12 januari 1933.

Otto Wallén.

E. Thorell.

Georg Nyblom,
Hudiksvall.

K. A. Ryberg.

Ivar Pettersson,
Rosta.

M. L. Petersson,
Broaryd.

Osc. Werner,
Höjen.

Gustav Andersson,
Hällabäck.

I motionens syfte instämmer:

Karl Magnusson,
Skövde.

